

deloma onemogočiti. Vrsta „Noah“, ki je že skoro povsod poznana, tudi ni kakor ni tako slaba. Dr. Geršak, ki je največ kriv na razširjenju te vrste, je imel deloma kaj prav. V Sloveniji imamo ogromno krajev, kjer ni kakor ne pridelujemo kvalitetnih vin, imamo nadalje kraje, kjer vinska kupčija sploh ni razvila, temveč se ves pridelek porabi doma. Za takšne kraje je ta vrsta takojmenovana „šmarni“ prava dobrot. Ako upoštevamo, da je mnogo vinogradnikov v teh krajih popolnoma nevednih v vinarstvu in bi jim cepilneke po večini vzela komar, vidimo, da je deloma ta vrsta tudi za naše narodno gospodarstvo koristna, ker prinaša vseeno nekaj dohodka. Dokler bo „šmarni“, ako upoštevamo stroške obdelovanja, prinašala več dohodka kakor cepilneke vrste ne bo dalo preprečiti.

Za nekatere kraje, kjer pridelujejo res kvalitetna vina, se bo dalo dojeti to potem občinskih naredb. Za vse kraje bi pa to nikakor ne bilo primerno. Koliko se je storilo, da bi se di cepilneke izabela, ker so prepričani da dandanes mnogo vinogradnikov sa di cepilneke izabela, kar so prepričani da jim ona še največ donasa. Kakor hitro lo pa cena šmarničnih vin znatno pada, so bo tudi razširjenje v kratkem, toda za enkrat se vprašanje direktnih producentov ne da spraviti v sveto. V svoj vinograd lahko sadim kar hočem, tudi brinje ali pa črešnje po receptu g. Mermolje ali pa sejem parazelo, samo, da mi to donasa največ dobička, čeprav bi bilo za celotno vinsko trgovino škodljivo ali pa ne, saj ima vsak kupec usta, da poskusi.

Jaz sem sam nasprotnik šmarni in v splošnem, vendar sem se drznil to napisati v obrambo svobode vinogradnika. Tudi „Kmetovalec“ je predlansko leto prinesel sušno kritiko iz peresa nekega znanega vinarskega strokovnjaka.

Ne zanemarjajmo vinogradov!

Vinogradi so razen hmeljske še dandanes najbolj dobičkanosni. Kdor pa opazuje malo bližje predvno in sedajno stanje vinogradov, bode gotovo prišel do zaključka, da umno vinogradništvo peša. Nbroj vinogradnikov pozdravlja današnje visoke cene vina, toži pa čez veljanske izdatke. Opazovati moramo vinograde na Bistolskem, v Halozah, Slovenske gorice itd., povsod pridemo do zaključka, da so vinogradi napram poprej grozno zanemarjeni. Mnogo je krivo to, da so se takoj po prevratu raznesle najrazličnejše govorice o padcu vinskih cen vsled ogromnega vinskega pridelka v naši državi. Celo strokovni časopisi so to prerokovali. Do tega še ni prišlo in tudi v doglednem času najbrž ne bo. Vendar mnogi vinogradniki danes vsako gnojenje in bolše obdelovanje opuščajo. Imamo pa seveda tudi mnogo taktih, ki se tudi večjih izdatkov ne ustrašijo, vsaj vedo, da se jim bodo isti tudi gotovo v lepimi obrestih povrnil. Mirno pa lahko rečemo, da je ena četrtina do ene tretine v predvo ni dobi krasnih vinogradov tako opušala, da jim bo težko več pomoči. V vsakem vinogradu je zakopan ogromni kapital, ki nam gre pri propadu v izgubo. Kaj nam pomaga o lepi dohodki par let, ki nam pa pozneje popolnoma izostanejo! Vprašanje je tudi, ako se bodo tisti, ki se danes boljše najbolj potrebnejših izdatkov, odločili za obnovo propadlega vinograda, ko stane o samo cepilneke za 1 oral — 30.000 K. V mnogih vinogradih nalaga o trsu iz čez mero; reže o čisto pravilno na izrod. Ne zamudijo opozarjati vinčarje, naj precej naložijo, mesto, da bi mu zabijali varovati trs. Tolažijo se s tem, da je vince sedaj drago, kar se v bodočnosti ne da z gotovostjo trdit.

Primer, ali bi lahko te vinograde našim železnicam, celo vojo dobo se je na popravilo le malo mislilo in vagoni so izgledali prvi čas po vojni tako kot kake razmršene barake. Mnogo bi jih pri pravočasni popravili lahko še desetletja služilo svojemu namenu, tako so pa danes zmetani med staro šaro. To se bo zgodilo tudi marsikaterim vinogradom. Zato, sedaj v teh zimskih mesecih svinčnik v roke ter preracunati, kaj naj storimo, da ohranimo vinograde še nadalje dobičkanosne. Pomnimo pred vsem, da brez izdatkov ne moremo imeti nobenih do-

hodkov. Kjer primanjkuje naravnega gnoja, pomagamo z umetnimi gnojili. Obrnimo vso mogočo pazljivost spomladanski rezi. Opešanemu trsu naložimo le najotrebneše, da si opomore. Močno nalagati smemo pa le tam, kjer smo tudi močno gnojili. Tudi opešani vinogradi bi se dali le z močnim gnojenjem in s skrbnim obdelovanjem čez leto dvigniti. Brez nič ni nič, ta stari izrek moramo posebno upoštevati vinogradniki.

Zajec.

Eden največjih škodljivcev sadjarstva, kakor tudi kmetijstva, je brezdvomno zajec. Toda pomislite: po 15. januarja je napočila doba prostosti za nam škodljivega zajčka. Če ga spravili ob življenje, te stane precej dui ječe. Resnica je, da donasa lov našim občanom precejšen dohodek; istotako je pa nespodbina resnica, da je škoda, ki jo napravi zajec, za precej milijonov večja, kakor pa ta dohodek. Ako bi šli samo škodo v Sloveniji, ki nam jo nepridiprav napravi vsako leto — brez ožra na stroške, katere povzroča zavarovanje sadnih dreves in drugih kultur — in bi vpoševali vrednost, katero bi nam donasalo sadno drevo, če bi ostalo nepoškodovano, bi došli številke, o katerih niti ne sanjamo.

Kaj bi rekli kmetovalec, ako bi mu prepovedali pokončevati miši, saj so tudi one glodalke. Ali bi se ne smejal taki salomonski modrosti državljanov. — In zajca, tega največjega našega škodljivca, sedaj postavlja Nbroj dela povzroča ta postava orožništva in soumij. Zakaj neki to? Zato, da se zamorejo ljubitelji lova, ki so v današnjem času večji del sestavljeni iz verižnikov in drugih državnih elementov, razvedriti. Posebno v nedežo je tako težko iti k maši, to je prenaporno, a na lov, za to so pripravljeni vsaki čas. Najde se tudi med kmeti mnogo taktih, ki jim je lovska strast že prešla v kri. Koristi od tega nimajo, pač pa ogromno škodo in malokdaj je lovski strasti udan kmetovalec dober gospodar.

Zato je skrajni čas, da se lovski zakon spremeni in se proglasi zajca kot škodljivca, ki ga zamore uničiti vsak, bodisi na eden ali drug način. Da, država bi morala v blagor države in državljanov celo razpisati nagrado za pokončevanje zajcev. Pa ker se bo to težko doseglo, naj bi se vsaj uredilo prvo.

Vi, slovenski kmetovalci se poklicani v to, da mirno in trezno presodite, je li vam škoda, katero vam zajec povzroči, povrnjena z dohodki lova ali ne! Vi ste poklicani, da takoj potem svojih organizacij, občinskih odborov, Kmetijskih zvez, itd. zahtevate pokončevanje zajcev, kar se bo doseglo s spremembo zakona. Kdor je tako strasten lovec, bo lahko lovil tudi pozneje še bolj varno, da bi pa kaj takega bilo res prepotrebno, mora priznati vsak. V času vojne, ko se lovski zakoni niso uporabljali tako strogo, se je uničilo precej te golazni; z gotovostjo lahko pričakujemo, da se bo to temeljito zgodilo po spremembi lovškega zakona.

Na vseh shodih in sestankih stavite resolucije v tem smislu!

Prosimo presojenja od strani sovrstnikov!

Za sadjarje. Oddelek za kmetijstvo v Ljubljani je napravil lansko leto po svojih sadjarskih strokovnjakih več sadnih ogledov po Sloveniji, da vidi, katere sadne vrste so lani kljub skrajno slabi sadni letini vendarle povoljno obrodile. Taki sadni ogledi so se vršili na Slovenskem Stajerskem: v Pišecah, v Ptuj, Mariboru in v Guštanu. Pri teh ogledih se je dognalo, da so nekatere sadne vrste kljub neugodni lanskim pomladi in grozni suši vsaj deloma obrodile kot: mušančke, kanade in šampanjska reneta. Priučilo se je tudi nekaj domačih vrst, ki so vredne, da se širijo, kot n. pr.: trdika in vidvanjka. Da se bo dosegel v tem oziru še boljši uspeh, se bodo v prihodnje prirejale po večjih središčih posameznih sadjarskih pokrajin — male krajeve sadne razstave, na katerih se bodo točno določili sadni izbori za določne pokrajine. Prirediti bo treba tudi posebne razstave za črešnje, moštvice, orehe in breskve.

Kmetijska družba in trgovina z umetnimi gnojili.

V predvojni dobi, posebno zadnja leta, se je porabilo v Sloveniji ogromne množice umetnih gnojil. V Savinjski in Saleški dolini porabile so ga posamezne podružnice, največ za hmelj in travnike po 10 in še več vagonov. Do lanskega leta je ta trgovina skoro popolnoma zaspala. V lanskem letu se je začel zopet redni uvoz kalijevih in fosfatnih gnojil. Največ je razpečala do sedaj Kmetijska družba. Danes je pa ta družba postala pravcati navijalec cen i navija cene umetnim gnojilom, da je joj. En primer: Trgovina z umetnimi gnojili Vinko Vabič v Zalcu, stara, solidna trgovina oddaja svoja umetna gnojila po sledečih cenah:

Apneni dušik 100 kg za 450 K.
Kostno moko 100 kg za 410 K.
popraj 40—42% kalijevo sol 100 kg za 310 K.

Kmetijska družba prodaja ravno ista gnojila s to razliko, da je to gnojilo v slabših vrečah po:

Apneni dušik 100 kg za 560 K.
Kostno moko 100 kg za 520 K.
popraj 40—42% kalijevo sol 100 kg za 380 K.

Te razlike v ceni so tako gorostasne, da se jim moramo res čuditi. Ako se vpošlevamo, da stane posebno za nas na Slov. Stajerskem voznja iz Ljubljane precej več, si zavržemo pri večji naročili velike svote, ako naročujemo od Kmetijske družbe. Vse trdimo izdaj račun, to je Kmetijska družba popolnoma opušila, kar jo ne spravlja ravno v lepo luč. Ako bo ravnala še en čas tako, bo zgubila s časom vse odjemalce. Zadnji čas je, da začne nastavlja Kmetijska družba trezne in primerne cene, ki jih go tovo lahko, kakor vsak drugi trgovec, ne pa, da nas odere pri enem samem stotu za čez 100 K. To Kmetijski družbi in javnosti v vednost! J. D.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmi dne 20. januarja se je pripelalo 48 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 6—8 tednov stari komad 600 do 700 K, mladi prašiči 8 do 10 tednov stari komad 1400—1500 K, 1 leto stare svinje 2800 do 3000 K, poldrugo leto stare svinje 4000 do 5000 K, polpitane 1 kg žive teže 48 do 52 K, plemenske 1 kg žive teže 38 do 40 kron.

Mariborsko tržno poročilo. — V soboto, dne 21. t. m., so pripeljali naši špeharji na mariborski trg 32 voz, naloženih skupno s 83 zaklanimi svinjami. Cene so bile sledeče: 1 kg slanine 78—80 K, meso 48—75 K. Krompirja so pripeljali 24 voz; merico so prodajali po 34 K. Cene žitu v mali prodaji so bile sledeče: oves 7 K (za liter), koruza 12 K, pšenica 12 K, rž 11 K in ječmen 7 K. Kislo zelje so prodajali po 16 do 20 K za kilogram. Jajca so se prodajala po 6.50 do 8 K. Perutnine je bilo malo na tržišču. — Mleka se je prineslo obilo na trg. V jutro so prodajali liter mleka po 9 do 10 K, ob 11. pa po 7—8 K.

Žitne cene so zadnje dni močno poskočile. Pšenico so plačevali 1520—1540 K, koruzo 1120—1150 K, oves 700 do 1000 K. Vauko so povpraševali na žitnih trgih po ovsu. Moka nularica je v Osjeku po 22 K, navadna krušna po 19 K. Otrobi 800 K.

Hmeljarstvo. Ker ne vodi vsak hmeljar knjigovodstva o stroških pridelovanja hmelja, poročam nam hmeljar iz Savinjske doline sledeče: Trošek za 1030 hmeljskih rastlin v letu 1921, ako se pridelala na isto število sadik: 10 kg ali 150 kg: odoravanje 200 K, 200 K, odkopavanje, rezanje in pobiranje trt 500 K, 500 K, 200 kg umetnega gnoja 900 K, 900 K, 3 voze hlevskega gnoja po 150 K je 450 K, 450 K, raznašanje gnoja in zasipanje 360 K, 500 K, končenje drogov 500 komadov po 20 vinarjev 100 K, 100 K, stavljenje drogov 500 K, 500 K, 1. okopavanje 350 K, 350 K, 1. obdelovanje s kultivatorjem 150 K, 150 K, 1. vezanje in trebljenje 250 K, 250 K, 2. okopavanje 350 K, 350 K, 2. in 3. vezanje 480 K, 480 K, 2. obdelovanje s kultivatorjem 150 K, 150 K, osipanje 200 K, 200 K, zopetno postavljanje na viharju 200 K, 200 K, obiranje od skafa po 4 K, 420 K, 800 K, štangar, merjenje in vožnja 150 K, 200 K, kurjava (premog) 100 K, 220 K, sušar 70 K, 140 kron,

smukanje 120 K, 120 K, postavljanje v piramde 100 K, 100 K, amortizacija sušilnic 700 K, 800 K, obraba hmeljskih drogov vzeto za osem let (komad po 15 K) 1950 K, 1950 K. Skupen trošek 8090 K in 9510 K. Ker se je pridelale na slabi pešeni zemlji na 1000 sadik komaj 70 kg hmelja, znašajo stroški za 1 kg 124 K 14 v. Ker se je pridelalo na najboljših hmeljskih v našem okolišu 150 kg, znašajo stroški za 1 kg 63 K 40 v.

Glede peščenih bankovcev krozi govorice, da se jih ne sprejema več. Finančni minister je odredil, da morajo davčni uradi ta novčanice še nadalje sprejemati.

Razgled po svetu.

Silna zima v Nemčiji. V srednji Nemčiji je silna zima, kakor jo doslej ne pomnijo. Toplomer je stalno 18 stopinj pod ničlo. Ta mraz prihaja iz severno-zapadne Rusije in se pomika v južno-zapadni smeri; spremljajo ga severno-iztočni vetrovi.

Betonski vagoni. Pred nekaj dnevi so delali v Nemčiji pozkuse z novimi železo-betonskimi vagoni. Pokazalo se je, pri teh poizkusih, da se v marsičem odlikujejo od sedanjih lesenih z železom okovanih in so tudi mnogo cenejši. Njih odporna sila je večja, — teža je sicer pri manjši razsežnosti večja ko pri dosedanjih, vendar je razlika neznatna. Pri vagonih n. pr. ki so sposobni vzei na sebo težo 15 ton, je razlika med betonskimi in dosedanjim vagonom 1 tona, pri 20 tonskih že samo 200 kg. Pri 40 tonskih vagonih je teža betonskega vagona že enaka težji dosedanjim vagonov. Pri transportih raznih industrijskih izdelkov, železnih, železno-konstruktivskih ali kamenih izdelkov se sedanji vagoni kaj hitro pokvarijo, dočim so novi vagoni tudi v tem oziru boljši. V Nemčiji bodo vse vagoni, ki bi jih morali popraviti, prenoviti v betonske in pravijo, da bodo s tem precej prihranili.

Prijatelji osamljenih biciklov. V Brnu se klati neki človek, ki je po vseh znakih iskren prijatelj biciklov. Ta človek hodi mirno po ulicah in če opazi pred kako trgovino ali v kaki veži kolo, ga odpelje na policijo, kjer ga zroči kot „najden“ predmet. Lastniku, ki se kmalu nato poavi na policijo, ne preostaja nič drugega, kot da plača „najditelju“ primerno nagrado. Čudak je do sedaj privedel že 12 koles na policijo in po zakonu se mu ne more ničesar očitati, ker mu ni mogoče dokazati, da si je hotel s svojim postopanjem prilastiti tujo lastnino.

Pes vzor zvestobe. V mestu Altikonu v Švici se je pred nedavno pripetil izreden slučaj pasje zvestobe. — Neki lovec je vzel s sebo na lov svojo tri pse. Slučaj je nanasel, da se je lovca sprožila puška. Krogla je lovca smrtno ranila. Eden njegovih psov je tekel takoj domov ter skušal z lajanjem opozoriti svoje ponesrečenega lovca na nesrečo, ki se je pripetila. Toda psa niso razumeli in so ga kakor po navadi zaprli. Drugi pes je tekel k hiši gospodarjevega prijatelja, kjer je na slični način skušal opozoriti na nesrečo. Toda tudi tega psa niso razumeli. Druga dva dne so šli vendar enkrat sorodniki gledat, kaj se je zgodilo z lovcom. Našli so ga kmalu, kajti tretji pes se ni gnil od svojega mrtvega gospodarja ter s pretresljivim lajanjem opozoril lovčeve ljudi na kraj nesreče.

Vihar porušil mesto. Pred nedavno je na nekaterih pokrajinah Severne Amerike razsajal silen vihar, ki je povzročil ogromna opustošenja. Tako n. pr. je vihar porušil in odnesel celo mesto Spencer. Koliko človeških življenj je zahtevala ta nesreča, še ni dognano.

Vse mačke in pse pojedli. V ruski guberniji Samara je že umrlo od glada več sto ljudi. Glad je izstradalne prebivalce te gubernije prisilil, da so pojedli vse mačke in pse. V novorusijskem okraju ste pometale dva matere svojo slabotno dečo v morje, ker niso mogle gledati otrokovih muk.

Pravda, ki se je vlekla skozi celih 400 let. Te dni je bila pri napoliškem sodišču v Italiji končana pravda, ki je trpela celih 400 let. Evo, vam nekaj iz zgodovine te pravde: Cesar Karl V. je po porazu Francozov pri Barlettu začel kom 16. stoletja daroval svojemu glavnemu konjarju Hektorju

